

אז מה "הסיבה"? עיון בפרשת השבוע על פי ה"רלי יקר"

1. במדבר רבה י"ט, ח'; תנחומא חקת ח'
ומפני מה כל הקרבנות זכרים וזו נקבה א"ר איבו משל לבן שפחה שמינף פלמין של מלך אמר המלך תבא אמו ותקנה את הצואה כך אמר הקב"ה תבא פרה ותכפר על מעשה העגל:

2. כלי יקר במדבר י"ט, ב'

פרה אדומה תמימה. ... לפי שכל הרוצה לבטל איזו גידול רע אין די בשיכרות הענפים כל זמן שבארץ לא ימות גזעו שורש פורה ראש ולענה כי סופה לחזור ולצמוח אבל בביטול השורש יפלו גם הענפים כמ"ש (עמוס ב ט) ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת, ש"מ שלא די בהשמדת הפרי לבד לכך ארז"ל (ע"ז מה ע"ב) העוקר ע"ז צריך לשרש אחריה, ר"ל צריך לחקור איזו סבה גרמה להם לעבוד ע"ז כי הסבה הוא השורש פורה ראש ולענה ובביטול הסבה יפול המסובב דהיינו התולדה, והסבה נמשלה לאם המולדת התולדה ע"כ צוה ה' על שריפת הפרה אם של העגל, כדי שנלמוד מזה דין העוקר ע"ז צריך לשרש אחריה ואז לא ישובו לכסלה.

3. העמק דבר דברים כ"ה, י"ז

ונראה דכלפי שאמרו חז"ל ג' עבירות חמורות היינו ג"ע ע"ז ש"ד. וחומר שבג' אלו אינו תלוי בעונש שהרי עונש חילול שבת חמור מעונש עריות אלא באשר שהאדם החוטא בא לחטוא בא' מג' אופנים. או מהעדר האמונה בה' ובתורתו או מצד התגברות התאוה או מצד הגברות הכעס וכדומה במדות שנוגע בין אדם חבירו. והנה הראש שבהעדר אמונה הוא ע"ז והראש בתאוה הוא ג"ע והראש שבמדות רעות הוא ש"ד וכל עונות באים בא' מג' אופנים הללו כגון המחלל שבת מצד פרנסה ה"ז נוגע באמונה והוא שמץ ע"ז. ואם למלוי תאוה נפשו ה"ז ענף מעריות. והנה הגרוע בשלשה עונות הללו הוא ע"ז. באשר נוגע לאמונה וגם רחוק מן התשובה וכל באיה לא ישובו.

4. אורות התורה ז', א'

ישנן כמה סבות, המעכבות את האדם מדברי תורה, שלא יכנסו בלבבו, ותמיד צריכים לדעת מה היא הסבה המעכבת באותה השעה שהעכוב הוא מורגש, כדי שידע באיזה אופן להסיר את הסבה, כדי שיפתח לבו להקשר יפה בדברי תורה. כי אם לא

ידע את הסבה הנכונה, יש שימרה הרבה להסיר סבה אחרת, שהיא באמת אינה מעכבתו עכשיו, והסבה השולטת עכשיו, שהיא מעכבתו כעת מקישורה של תורה, תשאר בעינה, ויעמוד האדם במבוכתו. והסבות הללו יש מהן שהן רוחניות, ויש שהן גשמיות, יש שהן באות מהסרון הכשרה של קודש, ויש שהן באות מהסרון הכשרה של הול.

5. עין אי"ה שבת א', ב', ק"ה

ומאי דבריו סותרין זא"ז, כתיב אל תען כסיל כאולתו וכתיב ענה כסיל כאולתו, ל"ק הא בד"ת הא במילי דעלמא. יסוד חילוקי הדיעות נמצא בשכל וגם ברצון. ישנן דיעות רבות הנוטות מדרך האמת שבעליהן נכשלים בהן מפני ששכלם הטעה אותם. וישנן דיעות כאלו שמפני הנטיה של הרצון של בעלי הדיעות ההנה אל הסכמות מוטעות, שהם מוצאים בהן צד נאות לתאומם ולדרכי לבם, משום כך נשתרשו בהם עד שנקבעו גם בשכלם. להראשונות מועיל מאד הבירור השכלי, כיון שבעל הדעה הכוזבת אינו כ"א מוטעה בשכלו ואין לו צד קנין טבעי בטעותו, הלא בשמעו דברי שכל המישיבים דעתו לדרך האמת ישוב מאולתו ויחזיק באמת. אמנם מי שיסוד הנטיה מדרך האמת בדיעות נובע מנטיה רצונית שכבר קבע אותה ע"י דרכו בחיים בשילוח רסן ופריקת עול תורה ומוסר, לאיש כזה לא יועיל הויכוח, כי הלא יחוש בנפשו שהוא כולו מוכחש אם ישוב להחזיק בדרך האמת ההפוכה מנטייתו ומדרכו הסוררה שכבר כבש לו בחייו לדרך כבושה ע"י המון מעשים רבים. וכאשר נקרא את הדיעות בשמן הנאות להן, יהיה השם הנכון להדיעות שמקורן הוא מחקר ושכל, "דברי תורה", ... אבל הדיעות שישודן הוא הכח הרצוני וההסכמה הקדומה, שמן העיקרי הוא "מילי דעלמא". כי רק בדברים החילוניים והמורגשים מצרכי הגוף ראוי ללכת אחרי הנטיות והרצון, אבל במשפטי-דעת ודיעות-פנימיות אין להם כל זכות להכריע. ע"כ ע"פ טבעם יקראו "מילי דעלמא", אע"פ שברוב הפעמים יסיגו את הגבול הנכון ויכנסו להרוס ג"כ בעניני תורה ויסודות דת קודש.

6. ירח האיתנים עמ' ט"ו; דרכי תשובה

כל חטא מוכרח הוא להיות מקורו מאיזה גגם נפשי רוחני, טעות שכלית באיזו מדה שהיא, "אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות".

7. דרך עץ חיים

כי ידיעת האמת מחזקת הנשמה ומרסקת ממנה היצר ודאי, ואין דבר מחליש הנשמה לפני היצר כחסרון הידיעה ואם היתה הידיעה רחבה ועומדת על לב בני האדם לא היו חוטאים לעולם, אך לא היה אפלו היצר קרוב אליהם ושולט עליהם, כמו שאינו שולט בפלאכים:

8. אורות הקודש ג' עמ' ל"ט; מוסר הקודש, הרצון הכללי הפועל

הרצון הכללי, כ"ט

וכל עמל המוסר, וכל ההופעות הרוחניות שבעולם, מכון הוא למטרתה העליונה של גאולת הרצון, והשבתו למקור חייו היסודיים, להשתל בבית ד'.

9. שמונה קבצים ה', נ"א

כנסת ישראל שואפת לתקן העולם בכל מלואו, לסליחה מקורית מטהרת, שבאה לא רק מישועת נפש האדם והטבת רצונו מצד עצמו, שבזה צריכים להפגש ביותור ומדת חסד מיוחדת, בלא התכללות עם כל המדות כולן ובלא שקול של עז צדק ומשפט, כי-אם תקון כולל לסבת החטאים. חק המהרה, העברת רוח המומאה על ידי שמו של משיח שקדם לעולם, פרה אדומה מכפרת, והיא מטהרת מטומאת מת, נעוץ בסלוק המיתה מיסודה, בהעלאת העולם מעמק הטאו, מחטא הארץ ומקטרוג הלבנה, מנפילת התיאוריה העולמית ביסוד מציאותה, מהנמכת האידיאל העולמי במציאות, מה שהכשיר את החטא האנושי וכל הצרות הרבות הבאות ממנו. הכל, הכל צריך להיות מתוקן, הכל צריך להיות מטהר. שאיפת ישראל לבנין האומה, לשיבת הארץ, היא שאיפה של עומק הטוב ההודר את כל היש בשרשו. לא זקיפת לבנה מאיזה בנין כי אם פניה שלמה ועמוקה אל היסוד של כל הבנין, לכוננו בתקון. לא עצים אחדים וענפים מאילן החיים והטוב, אלא לחשוף את המקור, את מעין החיים שלשד עץ החיים, עם כל שרשיו, גזעיו ענפיו, פארותיו ועליו, משם יונק, וממנו יבא רוח חיים, רוח חדש, ועולם חדש, יבנה, כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם ד' כן יעמד זרעכם ושמכם.